

Sssst...

niet verder vertellen

EEN CADEAUTJE, WIE OP WIE VERLIEFD IS OF EEN STIEKEM GEPIKT SNOEPJE: HET LEVEN VAN JE KIND ZIT VOL GEHEIMEN. SOMS OOK MINDER LEUKE. PROBEER JIJ ZE TE ONTFUTSELEN OF VIND JE DAT PRIMA?

Guus (net 4) had het helemaal begrepen. Dacht hij. Er was een cadeautje gekocht en wat het was, dat mocht mama niet weten. Maar om de spanning op te bouwen, mocht hij wel één ding vertellen... Nathalie (34): 'Dus kwam Guus, nadat hij met mijn man Aron het cadeautje was gaan kopen, binnen met een serieus gezicht en de nog serieuze mededeling: 'Ik mag niet zeggen wat we hebben gekocht, maar ik mag wél zeggen dat het horloge rood is, mam.' Natuurlijk kostte het me veel moeite mijn gezicht in de plooi te houden. Voor Guus is het hele idee 'geheim' sowieso nog wat ingewikkeld. Vier maanden geleden was ik net zwanger van ons tweede kind. Aron en ik wilden Guus dat nog niet vertellen, maar we letten niet goed op onze woorden en toen ving hij het toch op. Vervolgens probeerden we hem uit te leggen dat het een geheim was en dat

hij het nog niet aan opa en oma mocht vertellen. Hij beloofde het plechtig, maar opa en oma waren nog geen vijf minuten binnen toen Guus met grote, eerlijke ogen meedeelde, dat hij het niet mocht zeggen, maar... We konden natuurlijk onmogelijk boos op hem worden, maar het geslacht van ons tweede kind, dat we nog niet met de wereld willen delen, vertellen we hem toch maar niet.' Dat Guus het concept 'geheimen' nog niet echt snapt, is helemaal niet zo raar, volgens orthopedagoog Mariëlle Beckers. 'Pas tussen de vier en zeven jaar beginnen kinderen te begrijpen wat een geheim is en leren ze langzaam om dingen voor zich te houden. Voor die tijd kunnen ze dat simpelweg nog niet. Een geheim hebben heeft te maken met losmaken. Peuters zitten zó aan jou vast, die zien hun ouders en zichzelf als eenheid. Ze zijn nog niet in staat om bewust dingen achter te houden, of dat nou gaat om een cadeautje of om iets wat ze hebben gedaan en waarvan ze weten: dat vindt mama niet zo leuk. Pas als een kind zichzelf steeds meer >

als een eigen persoon gaat zien, ontdekt hij of zij: ik kan ook dingen niet zeggen en daar beslis ik zelf over. Leuke dingen, zoals een verrassing, maar dus ook 'stoute' dingen, die je misschien niet zo leuk vindt. Pas als dat besef komt, ontstaan geheimen. Hoe goed een kind een geheim kan bewaren, verschilt overigens. Het ene kind houdt gegarandeerd z'n mond, het andere vertelt het makkelijk door. Dat heeft te maken met de mate waarin je kind in staat is z'n impulsen onder controle te houden, hoeveel temperament hij heeft en met de waarde die je kind aan een bepaald geheim toekent. Dat is bij volwassenen trouwens niet anders.'

Spannend

Rosanne (35) herinnert zich nog precies de geheimen die ze vroeger met vriendinnetjes had, en hoe spannend dat was. Nu herkent ze dat bij dochter Liene (11). Rosanne: 'Urenlang kon ik vroeger met mijn twee beste vriendinnetjes op mijn kamer zitten.'

Kinderen vertellen niet-leuke geheimen niet uit zichzelf

Anderen in vertrouwen nemen is een les in vriendschap

We vertelden elkaar alles, vooral over de jongens op wie we verliefd waren. Maar ook over onze ouders, broertjes en zusjes, dingen die we hadden gedaan en die eigenlijk niet mochten... Al mijn geheimen deelde ik met die twee meiden. Liene heeft hetzelfde met háár twee beste vriendinnetjes. Hele middagen zitten ze op haar kamer of op de bank, giechelend en smoezend. Ik vind het geweldig om te zien, en wil natuurlijk dolgraag weten waar ze het over hebben. Maar dat vertelt Liene niet. De geheimen zijn heilig en alleen zij en haar vriendinnen mogen ze weten.' Geheimen zijn niet alleen leuk, ze zijn zelfs belangrijk binnen een vriendschap. Mariëlle Beckers: 'Geheimen kunnen een vriendschap bekrachtigen. Je voelt je verbonden door een gezamenlijk geheim en dat smeedt een band. Bovendien laat je merken dat je iemand vertrouwt als je een geheim met diegene deelt. Dat is een belangrijke ontwikkeling. Bovendien kan je kind door andere kinderen in vertrouwen te nemen veel leren over vriendschap. Het ene kind is honderd procent te vertrouwen en een échte vriend, het andere blijkt het geheim door te vertellen. Dat zijn belangrijke lessen, ook voor later.'

Pesterij

Een geheim hebben is vaak op een leuke manier spannend. Anders wordt het als je kind gebukt gaat onder een geheim dat helemaal niet fijn is. Zoals Iris (8), de dochter van Brenda (37), overkwam: 'Een paar maanden geleden vond ik Iris wel wat stilletjes, maar ik besteedde daar eerlijk gezegd niet zoveel aandacht aan. Er was een nieuw jongetje in de straat komen wonen en ik dacht dat ze verliefd was. Maar niks bleek minder waar, het geheim dat ze met zich meedroeg was helemaal niet leuk. Merthe, een meisje uit haar klas, bleek al een tijdje te worden gepest door een groepje 'populaire' meiden. Zij hadden tegen Iris gezegd dat wanneer ze erover zou praten, ze haar ook wel zouden krijgen. Iris werd dus gedwongen haar mond te houden, maar ondertussen wist ze dat Merthe met gemene pesterijen te maken kreeg. Dat geheim drukte zwaar op haar schouders.' Je kind kan behoorlijk gebukt gaan onder zo'n groot geheim, bevestigt Mariëlle Beckers. 'Soms is het lastig om daar achter te

komen, je kind durft het immers niet te vertellen. Vaak is ander gedrag een indicatie dat er iets niet klopt. Je kind kan bijvoorbeeld ineens boos of driftig zijn, maar ook angstig en teruggetrokken. Gedrag dat je niet herkent en waarvan je weet: dit is geen fase. Als je vermoedt dat er meer aan de hand is, praat dan met je kind. Kinderen zullen dit soort dingen niet uit zichzelf vertellen, maar als je uitlegt dat je denkt dat er iets is en dat je kind alles met je kan bespreken, wordt het voor hem of haar makkelijker erover te praten.

Uiteindelijk kwam ook bij Iris de aap uit de mouw, al kostte dat Brenda de nodige moeite. 'Pas nadat ik er keer op keer over was begonnen, vertelde Iris wat er aan de hand was. Ik schrok me kapot. De pesterijen waren heftig en Merthe moest diep ongelukkig zijn. In eerste instantie was ik eigenlijk boos dat Iris niet eerder haar mond had opengedaan, want dan was Merthe eerder geholpen. Maar toen Iris begon te huilen, realiseerde ik me pas

zoek samen naar een oplossing. Natuurlijk is er ook een grens. Is een kind echt in gevaar, dan is het logisch dat je ingrijpt.' Andere geheimen waar een kind onder gebukt kan gaan, zijn 'volwassen' geheimen. Vaak is het een van de ouders die hem of haar hiermee opzadelt. Mariëlle Beckers: 'Je ziet dit veel bij gescheiden ouders, die niet willen dat de andere ouder bepaalde dingen weet. Bijvoorbeeld: papa heeft een nieuwe vriendin, maar heeft dat nog niet aan mama verteld en vraagt het kind om z'n mond te houden. Of het kind krijgt cadeautjes van de ene ouder, terwijl de ander daarop tegen is. 'Zeg maar niet tegen papa' is dan makkelijk om te zeggen. Dat klinkt misschien als een leuk geheimje, maar dat is het niet. Je kind krijgt te maken met een loyaliteitsconflict. Geheimen tussen jou en je kind kunnen best, maar dan wel alleen leuke geheimen. Pas als het ook in het belang van je kind is – en als het geen problemen veroorzaakt als hij of zij het doorvertelt – vertel je je zoon of dochter een geheim.' □

Pas tussen de vier en zeven jaar kan je kind een geheim bewaren

dat het voor haar ook moeilijk was geweest. Samen hebben we bedacht hoe ze Merthe kon helpen en uiteindelijk heeft Iris het hele verhaal aan de juf verteld.

Ook al is je eerste reactie 'had dat dan eerder gezegd', boos worden is nooit een goed idee, vindt Mariëlle Beckers. 'Daarmee schaadt je het vertrouwen, met als gevolg dat je kind jou de volgende keer niet in vertrouwen durft te nemen. Hij of zij heeft niet voor niks lang z'n mond gehouden. Dat heeft niets te maken met – in het geval van Iris – onverschilligheid naar het gepeste kind toe, maar met angst om zelf ook gepest te worden. Gebruik dit moment juist om je kind iets te leren over geheimen. Een kind heeft recht op geheimen en hoeft jou echt niet alles te vertellen, maar dat geldt alleen voor positieve, leuke geheimjes. Leg je kind uit dat er ook niet-leuke geheimen bestaan. Veel kinderen voelen wel aan wanneer een geheim niet leuk is. Maak duidelijk dat als een geheim voor je kind niet fijn aanvoelt, hij of zij altijd naar jou toe mag komen en het mag vertellen. Ongeacht wat iemand anders – een kind of een volwassene – daarover heeft gezegd. Geef je kind het vertrouwen dat als hij of zij een geheim aan jou vertelt, het daarna ook jóúw geheim is. En dat je het dus niet, zonder dat je kind dat wil, aan iemand anders vertelt. Soms wil je misschien meteen in actie komen om te helpen, maar wil je kind niet dat je ingrijpt. Beschaam zijn of haar vertrouwen niet, maar

Dagboek

Er zijn ook geheimen die niet meteen wereldschokkend zijn, maar die toch niet mogen worden doorverteld. Bijvoorbeeld: je oudste weet dat Sinterklaas niet bestaat, je jongste gelooft nog vol overtuiging. Je hebt samen met je kind een verjaardagscadeau gekocht en wil nog niet dat je partner weet wat dat is. Mariëlle Beckers: 'Soms vinden kinderen het moeilijk om hun mond te houden. In dat geval kun je je kind bijvoorbeeld een dagboek geven, waarin hij of zij alles kan opschrijven. Er een tekening over maken kan ook helpen, net als het delen van het geheim met knuffels of huisdieren. Vertelt je kind je toch per ongeluk of expres een geheim door, reageer dan niet afkeurend. Maak duidelijk dat het geheim bij jou veilig is en houd je aan die belofte. Zie het als een eer: voor je kind voelt het veilig om een geheim met jou te delen, dat is een compliment!'